

Evaluatie beleidsregeling

Innovatieve preventieprojecten sociaal domein

(aanvulling op Evaluatie Toekomstgericht welzijnsbeleid)

Eenheid	Maatschappelijke ondersteuning
Contactpersoon	K. Bergsma-Eefting
Bestuurlijk opdrachtgever	J.W. Uitslag
Evaluatieperiode	2017-2020
Rapportagedatum	3 mei 2021

Inhoud

Inleiding	3
1. Doelstelling Innovatieve preventieprojecten sociaal domein	3
2. Wijzigingen subsidieregeling Innovatieve preventieprojecten sociaal domein.....	3
Inhoudelijke wijzigingen naar aanleiding van evaluatie 2018	3
Budgetwijzigingen	4
3. Resultaten verstrekte subsidies.....	4
Conclusies en aanbevelingen.....	7
Conclusies	7
Aanbevelingen	8

Inleiding

Met het de vaststelling van het Toekomstgericht welzijnsbeleid zijn ook twee subsidieregelingen vastgesteld: Innovatieve preventieprojecten sociaal domein en de Maatschappelijke duurzaamheid. In deze rapportage vindt u een evaluatie van de subsidieregeling innovatie preventieprojecten sociaal domein. De evaluatie is gedaan op basis van de beschikbare documenten zoals de regeling, projectplannen en subsidieverantwoordingen. Tevens is er gesproken met de subsidieontvangers voor het trekken van conclusies en het geven van aanbevelingen. De regeling Maatschappelijke duurzaamheid wordt niet geëvalueerd, deze regeling is door uw raad ingetrokken in de raadsvergadering van 25 mei 2020. Deze regeling is op gegaan in de nieuwe regeling: Initiatieven uit de samenleving.

Deze rapportage is als volgt opgebouwd:

1. Doelstelling subsidieregeling Innovatieve preventieprojecten sociaal domein
2. Wijzigingen subsidieregeling Innovatieve preventieprojecten sociaal domein
3. Subsidieverstrekking: welke subsidies zijn verstrekt en welke niet
4. Resultaten gesubsidieerde projecten
5. Conclusies en aanbevelingen

1. Doelstelling Innovatieve preventieprojecten sociaal domein

De doelstelling van de subsidieregeling was als volgt:

Het doel is om innovatie op het gebied van welzijn en onze maatschappelijke doelen te stimuleren en om samenwerking tussen verschillende partners mogelijk te maken. Door te werken met projecten en projectsubsidie zijn we flexibel en is er ruimte om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. Beschikbaar budget: In de periode 2017-2020 wordt er jaarlijks een bedrag van €250.000 geïnvesteerd in innovatie projecten op het gebied van preventie en vroegsignaleringsprojecten binnen het sociaal domein.

De inhoudelijke criteria geven specifiek aan waar de aanvragen aan moeten voldoen:

De subsidie is beschikbaar voor projecten en/of activiteiten die voldoen aan minimaal één van de volgende voorwaarden;

- Projecten en/of activiteiten die aannemelijk bijdragen aan de toename en ontwikkeling van vroegsignalering en/of preventie van problemen bij kwetsbare inwoners (inclusief jeugd) waardoor zorgvragen worden voorkomen, eenvoudiger en/of korter worden.
- Projecten en/of activiteiten die bijdragen aan deskundigheidsbevordering bij partijen die een belangrijke rol spelen binnen vroegsignalering en/of preventie.

2. Wijzigingen subsidieregeling Innovatieve preventieprojecten sociaal domein

De subsidieregeling is enkele malen gewijzigd. Hierna een korte toelichting op deze wijzigingen.

Inhoudelijke wijzigingen naar aanleiding van evaluatie 2018

In 2017 zijn in totaal 12 aanvragen binnengekomen. In 2018 is geen enkele aanvraag ingediend. Daarom heeft in 2018 een korte evaluatie plaatsgevonden. Op basis van de evaluatie zijn de volgende punten gewijzigd:

1. De regeling innovatieve preventieprojecten is vereenvoudigd door:

- 'aantoonbaar' te vervangen door 'aannemelijk' als het gaat om een bijdrage aan de toename en ontwikkeling van preventie en vroegsignalering.
- de voorwaarde dat het project na afloop zonder financiële ondersteuning van de gemeente kan worden voortgezet, is vereenvoudigd door toevoeging van de woorden "dan wel stopt het project".
- de (beoordeling door) het klantenpanel afgeschaft.

2. De communicatie over de regelingen is verbeterd.

Als gevolg van personele wisselingen heeft de communicatie over de regelingen wat later plaatsgevonden, begin februari 2019 zijn inwoners en partners via een persbericht en een brief geïnformeerd over de regelingen. Daarnaast is er in de overleggen met de partners herhaaldelijk de mogelijkheid voor de subsidies aangestipt.

Budgetwijzigingen

Na de evaluatie in 2018 hebben nog enkele budgetwijzigingen plaatsgevonden als gevolg van bezuinigingen. Het budget is met ingang van 2019 bijgesteld naar: € 50.000 per jaar. Het totaalbudget dat beschikbaar was in de periode 2017 tot en met 2020: €450.000,-.

2. Welke subsidies zijn verstrekt en welke niet?

Vanaf de wijzigingen na de evaluatie in 2018 zijn er subsidies verstrekt. Het gaat om vier subsidies voor:

Rosengaerde	€ 34.503
Infopunten	€ 164.530
Mindful ouderschap	€ 5.200
Dag en doen	€ 24.000
Busje in de wijk	€ 8.500
Totaal	€ 236.733

In hoofdstuk 3 gaan we nader in op de resultaten van deze projecten.

Er zijn twee aanvragen afgewezen. Er is met de initiatiefnemers gesproken over het project, de reden van afwijzing en eventuele mogelijke alternatieven. Hieronder een korte toelichting op de redenen van afwijzing.

De Spil, Midzomerfestival:

Het is niet aannemelijk dat de geformuleerde activiteiten gaan bijdragen aan de toename en ontwikkeling van vroegsignalering. Het is niet reëel om te verwachten dat door het organiseren van de beschreven activiteiten een nulmeting kan worden gedaan om te bekijken wat nodig is om zorgkosten op termijn te besparen. Een eenmalige activiteit brengt mensen met elkaar in contact maar zorgt niet voor een diepgaande analyse van wat nodig is voor vroegsignalering en preventie. De kwaliteit en haalbaarheid is daarmee onvoldoende.

Tevens is het project niet innovatief. Soortgelijke activiteiten bestaan al.

De Spiegel, Place to talk:

Het project Place to talk overlapt voor een groot deel met de werkzaamheden van de jeugdverpleegkundigen van de GGD. Hier kunnen ouders en kinderen terecht met opvoedingsvraagstukken. Het project is daarom niet innovatief. Gezien de overlap met de werkzaamheden van de GGD en de financiering van de gemeente van de werkzaamheden van de GGD, is het niet logisch dat de gemeente dit project financiert.

3. Resultaten verstrekte subsidies

Rosengaerde projecten: €34.503,46

Zo lang mogelijk thuis:

Dit project was gericht op de doelgroep ouderen en het streven naar het voorkomen van opname, paniek of verhuizing. Crisisachtige situaties oplossen in de thuissituatie. Met behulp van het bespreken van casussen door medewerkers van welzijn, 1^e en 2^e lijnszorgorganisaties is inzicht verkregen in inzicht in voorzieningen en leemtes in beschikbare voorzieningen. Tevens zijn knelpunten in beeld gekomen waarbij voor oplossingen samenwerking nodig is of helpend tussen de deelnemende partijen. Het gaat dan bijvoorbeeld om technologische mogelijkheden voor thuiszorg

benutten, de inzet van vrijwilligers bij mensen met een klein/geen netwerk, het gebrek aan plaatsen voor tijdelijke opname. Er is een steungroep welzijn-wonen-zorg waarin de diverse partijen betrokken zijn. De uitwerking van de resultaten krijgt hierin een vervolg.

Smartglass:

Rosengaerde heeft geëxperimenteerd met een smartglass. Een verpleegkundige kan door de bril op te zetten en contact te leggen met een college of arts, snel iemand mee laten kijken naar een complexe thussituatie. Dit project heeft de voor- en nadelen helder gemaakt van het werken met een smartglass. Het resultaat is dat er voorlopig niet mee gewerkt gaat worden. De kosten zijn hoog in vergelijking tot de opbrengsten, de wifi verbinding viel regelmatig uit, de bril was zwaar, realtime contact was lastig vanwege planning die daar dan toch voor nodig is. Dit kan ook te maken hebben met de keuze voor de leverancier die een product leverde dat nog in ontwikkeling was en daardoor niet optimaal functioneerde. Vooralsnog gaat Rosengaerde niet met de bril verder, mogelijk in de toekomst wel als de technologie verbeterd is en praktisch werkbaar.

Ketenproduct jonge zorgvragers:

Met diverse zorgpartijen, welzijn en gemeente is gekeken wat er nodig is voor jonge zorgvragers. De vraag was met name naar dagbesteding/vrijwilligerswerk voor jonge zorgvragers. In de projectgroep bleek al snel dat jonge zorgvragers een te smalle doelgroep was, dit is verbreed naar alle (kwetsbare) inwoners die op zoek zijn naar dagbesteding, vrijwilligerswerk en (betaald) werk. Kunnen we een netwerk creëren in Dalfsen zodat het eenvoudiger wordt om vraag en aanbod bij elkaar te brengen? Dit project is niet goed van de grond gekomen als gevolg van personele wisselingen bij betrokkenen. Uiteindelijk blijkt ook dat de gewijzigde doelstelling een doelstelling past bij de opdracht aan Saam welzijn. Deze opdracht wordt al gefinancierd door de gemeente. Het project is daarom overgedragen aan het vrijwilligerspunt van Saam welzijn> Zij werken samen met Rosengaerde verder aan Het versterken van vrijwilligersbeleid: hoe kunnen we gezamenlijk de problemen rondom een tekort aan vrijwilligers oplossen? Het terugdringen van duurder maatwerkvoorzieningen Jeugd/Wmo/ Participatiewet: plekken creëren die voorliggend zijn, waardoor maatwerkindicatie vanuit Wmo niet nodig is. Dit volgen we via de overleggen met Saam welzijn.

Infopunten: €164.529,94

In het kader van de regeling 'Innovatieve preventieprojecten sociaal domein 2018' heeft de bibliotheek samen met Saam welzijn het project Infopunten opgezet. Aanleiding was dat welzijnsorganisaties constateerden dat de (sociale) voorzieningen in de gemeenten Dalfsen versnipperd en verspreid waren en daardoor soms moeilijk te bereiken voor de inwoners. Dit belemmerde de toegankelijkheid en vroegsignalering van sociale vraagstukken. Inwoners met kleine problemen kwamen niet in beeld en ook werd er onvoldoende terugverwezen naar voorliggende (sociale) voorzieningen. Op basis van de rapportage in het kort de resultaten:

- De directe doelen zijn bereikt:
 - Infopunten zijn fysiek gevestigd in de 3 grootste kernen van Dalfsen, te weten Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld binnen de Kulturhusen. Inwoners kunnen bij de infopunten terecht voor een diversiteit aan vragen op het brede terrein van zorg, wonen en welzijn, het vergroten van basisvaardigheden en de digitale overheid. De vragen worden meteen beantwoord of naar de juiste organisatie warm doorverwezen door goed getrainde vrijwilligers en beroepskrachten van de aangesloten partners. Hierbij worden de medewerkers van het Infopunt ondersteund door een digitaal infopunt. De bekendheid van het infopunt kan nog worden versterkt, hier is actie op ingezet.
 - Door de komst van het Infopunt is de samenwerking tussen de partners verbeterd. In 2020 hebben partners van het Infopunt gesprekken gevoerd over een sterke sociale basis in de gemeente Dalfsen. Deze gesprekken hebben geleid tot een strategisch document dat meegenomen zal worden als input voor het nog te ontwikkelen preventiebeleid. De partners van het Infopunt hebben uitgesproken en opgenomen in het document dat verdergaande samenwerking essentieel is en dat zij het Infopunt zien als vliegwiel voor een toekomstbestendige sociale basis. Dit past in het plan voor de doorontwikkeling van de toegang.

- De indirecte doelen (versterken van eigen kracht en bevorderen welbevinden) zijn lastig te beoordelen. Met de doorontwikkeling, zeker in combinatie met doorontwikkeling van de toegang meer aandacht krijgen.
- Het project is geëindigd op 31 december 2020 en het infopunt is voorgezet in de staande organisaties. Via een subsidie vanuit de Provincie wordt onderzoek naar doorontwikkeling gedaan. Afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek wordt gekeken welke doorontwikkeling gewenst is.

Mindful ouderschap: €5.200

Mw. Drs. Ingeborg Zweers-Meester is psychotherapeut gespecialiseerd in kind en jeugd. Zij biedt een training aan: Mindful ouderschap ter preventie van problemen bij jeugdigen en hun ouders. Opvoedstress vermindert en hierdoor zijn er minder klachten bij ouders en kinderen. Het is aannemelijk dat deze training bijdraagt aan het voorkomen van zorgvragen of deze te verkorten. Er zijn hiermee al goede ervaringen in andere gemeenten. De training kan worden ingezet bij jeugdigen waar al een diagnose gesteld is, maar kan ook bij ouders die problemen ervaren in de relatie met hun kinderen. Zo kan er ook preventief worden gewerkt. De kwaliteit en haalbaarheid van het project is hoog gezien de ervaringen in andere gemeenten, de ervaren psychotherapeut die de training verzorgt en de wetenschappelijke basis. Het project is voor Dalfsen innovatief, verder is de training in het preventieve kader (dus voor het stellen van de diagnose) nog in ontwikkeling.

Deze training is helaas niet van de grond gekomen doordat er geen deelnemers waren. De bedoeling was dat er aanmeldingen zouden komen via Saam Welzijn, De Kern maatschappelijk werk en de jeugdconsulenten. Wij hebben dit evaluatief besproken met de genoemde partijen om te bekijken wat we hiervan kunnen leren voor de toekomst. Dit leverde het volgende op.

1. Het gebrek aan aanmeldingen werd grotendeels veroorzaakt doordat de betrokken verwijzers onvoldoende bekend waren met het aanbod. Dit heeft te maken met miscommunicatie en wijziging van personeel. Mogelijk had het aanbod ook meer publiciteit nodig en een langere adem dan een jaar om van de grond te komen.
2. Mogelijk had de training ook meer onder de aandacht gebracht moeten worden bij de GGD en de huisartsen.
3. Daarnaast werd het gebrek aan aanmeldingen veroorzaakt dan wel beïnvloed door aannames over de geschiktheid van de training. Bijvoorbeeld:
 - de zorgvragers zijn vaak preventie al voorbij en hebben echt behandeling nodig;
 - het is een tijdsintensieve training en mensen willen graag een snelle oplossing;
 - mindfulness is geschikt voor een beperkte groep ouders, vooral mensen die daar al wat mee hebben (vaak hoogopgeleid) en niet mensen die zorg hebben om de dagelijkse dingen in het gezin/huis te regelen;

Deze aannames zijn besproken met de trainer. In haar behandelpraktijk zet ze de training in als onderdeel van een behandeling voor met name cliënten met autisme en ADHD problematiek. De training wordt door ouders 9 van de 10x verkozen boven een cognitieve gedragstherapie. En niet alleen door een specifieke (doel)groep ouders. Tevens gaf zij aan dat juist in een crisis mensen veel baat kunnen hebben bij deze training, nog meer ter voorkoming van een crisis uiteraard. De conclusie van de gemeente samen met de trainer was dat er op het moment van het project onvoldoende vertrouwen was in de interventie en daardoor in het project. Het project is daarom gestopt.

Dag en doen: €24.000.

Toelichting:

In het project DagenDoen experimenteert Saam Welzijn met samenwerkingspartners met een methodiek waarin we het voor alle inwoners, maar met name voor kwetsbare inwoners (ouderen, mensen met een beperking en statushouders), eenvoudiger maken om activiteiten te vinden, zich aan te melden voor activiteiten en van en naar de activiteiten te komen. Wanneer je aan mensen die veel thuis zitten vraagt: 'waarom doet u niet mee met het leven van alledag', dan zijn er veelal drie veelgehoorde antwoorden:

1. Ik weet niet wat er te doen is
2. Ik ga daar in mijn eentje niet naar toe
3. Ik weet niet hoe ik daar moet komen

In de gemeente Olst-Wijhe is ervaring opgedaan met Dag!enDoen! Deelnemers krijgen dagelijks via een app te zien wat zij kunnen doen, zij kunnen kiezen voor een meeDoener die met hen meedoet en gebruik maken van een flexibel duurzaam vervoerssysteem dat, zelfs op het laatste nippertje, nog ingezet kan worden om hen naar een activiteit te brengen wanneer zij zelf geen vervoer kunnen regelen.

Doordat het eenvoudiger wordt voor kwetsbare inwoners om activiteiten in de Gemeente Dalfsen te vinden, zich aan te melden en vervoer van en naar de activiteiten te regelen, wordt het deelnemen aan de maatschappij voor kwetsbare inwoners vergroot. Dit leidt tot de volgende effecten:

- Terugdringen en voorkomen van eenzaamheid (eenvoudiger deelnemen aan activiteiten).
- De zelfredzaamheid wordt versterkt (gebruiksvriendelijke app).

Voor het organiseren van een app met daarin alle activiteiten in de Gemeente Dalfsen en een daaraan gekoppeld vervoerssysteem zijn diverse partijen nodig. Daarmee draagt het project bij aan samenwerking met aanbieders van activiteiten (met name verenigingen en stichtingen) en vervoerders. Dit leidt tot:

Bewustwording in de samenleving van wat kwetsbare burgers nodig hebben om deel te nemen aan de maatschappij.

Het is aannemelijk dat dit project bijdraagt aan het voorkomen van zorgvragen of deze te verkorten. Een direct verband is echter moeilijk te leggen. Deelnemen aan de maatschappij en voorkomen van eenzaamheid houdt mensen langer vitaal en zelfredzaam waardoor zij minder en minder snel een beroep moeten doen op geïndiceerde zorg. Hulp wordt bijvoorbeeld via het netwerk ingeschakeld en problematiek wordt sneller gesignaleerd waardoor eventuele zorgvragen met minder inzet kunnen worden beantwoordt.

De kwaliteit en haalbaarheid van het project is hoog gezien de ervaring in de gemeente Olst-Wijhe en een degelijk projectplan waarin wordt gestuurd op resultaten. Het project is voor Dalfsen innovatief.

Resultaat: Het project Dag en doen is als gevolg van Corona nog niet gestart.

Busje in de wijk: € 8.500

Toelichting:

Saam welzijn gaat zich steeds meer richten op wijkschouwen, waarbij de methodiek “er op af” en “achter de voordeur” wordt gehanteerd. Saam wil dit graag uitbreiden met medewerkers vanuit het voorliggende veld. Doordat de gemeente Dalfsen uit meerdere kernen bestaat willen zij graag deze wijkschouwen met een personenbus of kleine camper gaan oppakken. Het voordeel hiervan is, dat zij direct zichtbaar zijn in de wijk, maar ook koffie en thee kunnen schenken onder de luifel en gesprekken aangaan. Het doel van deze werkwijze is het voorkomen van zorg en eenzaamheid en de leefbaarheid in de kernen versterken.

Het project draagt bij aan het meer inzichtelijk krijgen wat nodig is in de wijken voor preventie van zorg. Tevens draagt het bij aan de leefbaarheid en geeft het ook input voor wat er nodig is om kernen en wijken leefbaar te houden in de toekomst. Door met meerdere partners te werken vanuit een bus in de wijk, wordt de samenwerking tussen de partijen bevorderd en kan er van elkaar worden geleerd. Het draagt bij aan het verkrijgen van een gedeeld beeld van wat nodig is in de kernen. Door met de bus de wijken in te gaan, worden mogelijk ook andere inwoners bereikt dan de inwoners die zelf naar het Kulturhus komen waar de partners doorgaans gevestigd zijn. Zeker in deze coronaperiode heeft dat een meerwaarde. De bus brengt ook enige roering in de wijken en kan daarmee inwoners ook een ‘hart onder de riem’ steken.

Resultaat:

Het project is in 2021 gestart en lijkt tot nu toe succesvol. Er zijn diverse contacten gelegd met inwoners. .

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

- Vooraf zijn niet altijd heldere resultaten geformuleerd en duidelijke samenwerkings/voortgangsbewakingsafspraken gemaakt. Bij de projecten van Rosengaerde bleken doelstellingen niet voldoende scherp waardoor het uiteindelijk onduidelijk is welke resultaten beoogd waren en of die zijn gehaald. Deze leerervaring is ingezet bij de beoordeling van het project Dag en doen. Hier zijn met de aanvrager de resultaten en ook de meting beter uitgewerkt. Tevens bleek bij het project van Rosengaerde dat het niet eenvoudig is om met meerdere organisaties een projectteam te vormen en te houden. Met name bij wisseling van personeel bij de organisaties is het lastig om een goede overdracht te doen. Het gevolg is dat resultaten voor met name Rosengaerde zijn omgezet in aanpassingen in werkwijzen en minder of niet zijn omgezet naar werkwijzen bij andere betrokken zorgorganisaties.
- Een budget van 250.000 euro bleek niet nodig voor de projecten. Het budget is gedurende de beleidsperiode bijgesteld naar 50.000 euro. Dit had te maken met financiële tekorten op andere terreinen maar er waren ook niet voldoende aanvragen. Meerdere malen is de regeling onder de aandacht gebracht bij partners.
- Bij het doel van de regeling was aangegeven: *Het doel is om innovatie op het gebied van welzijn en onze maatschappelijke doelen te stimuleren en om samenwerking tussen verschillende partners mogelijk te maken.* Het Infopunt heeft ons geleerd dat samenwerking tussen partners niet vanzelfsprekend tot stand komt het project heeft geholpen om dit tot stand te brengen. Vertrouwen en commitment zijn hierin sleutelwoorden. In 2020 zijn we gestart met het opstellen van nieuw preventiebeleid en het betrekken van partners hierin. Ook hierin zagen we dat samenwerking en integraal werken niet vanzelf tot stand komt. Het lijkt er dus op dat het faciliteren en stimuleren van samenwerking tussen partners essentieel is voor de totstandkoming van gezamenlijke projecten.

Het project Mindful ouderschap is helaas niet goed van de grond gekomen. Alle betrokkenen kijken hier achteraf op terug met een gevoel van teleurstelling. We leren hiervan dat het betrekken van potentiële verwijzers bij een nieuwe interventie belangrijk is. Een gezamenlijke start en borgen van aandacht voor het project gedurende looptijd bij verwijzers is van belang.

Aanbevelingen

- Innovatieve projecten ontstaan vaak door samenwerkingen met meerdere partijen. Het helpt om met partners en partijen gezamenlijk analyses te maken van vraagstukken zoals bijvoorbeeld is gebeurd bij het project Zo lang mogelijk thuis en de Infopunten. De gemeente kan hierin pro-actief zijn door partijen bij elkaar te brengen en te stimuleren dat vraagstukken breed worden gedeeld. Bij het opstellen van het nieuwe preventiebeleid is dat ook gebeurd vanaf medio 2020. Hierin zagen we dat het niet vanzelfsprekend is voor partners om met elkaar aan de slag te gaan. Facilitering vanuit de gemeente is hierin nodig.
- Bij initiatieven waarbij meerdere organisaties betrokken zijn is een goed ingevulde gezamenlijke sturing van belang. Bij de Rosengaerde projecten verliep dit moeizaam. Bij het project Infopunt verliep dit wel goed. Dit heeft mogelijk te maken met de sturing op het project met behulp van een stuurgroep.
- Het project Mindful ouderschap leert ons dat bij het introduceren van nieuwe interventies goede communicatie met en draagvlak bij verwijzers van essentieel belang is. Facilitering vanuit de gemeente is nodig om partijen aan elkaar te verbinden.

- Bij het opstellen van nieuw beleid kan opnieuw worden gekozen voor het instellen van een subsidiepot. Dit versnelt de start van een project omdat er financiën beschikbaar zijn zonder dat hiervoor een aanvraag hoeft te worden gedaan per project via de P&C cyclus van de gemeente (Berap of PPN).